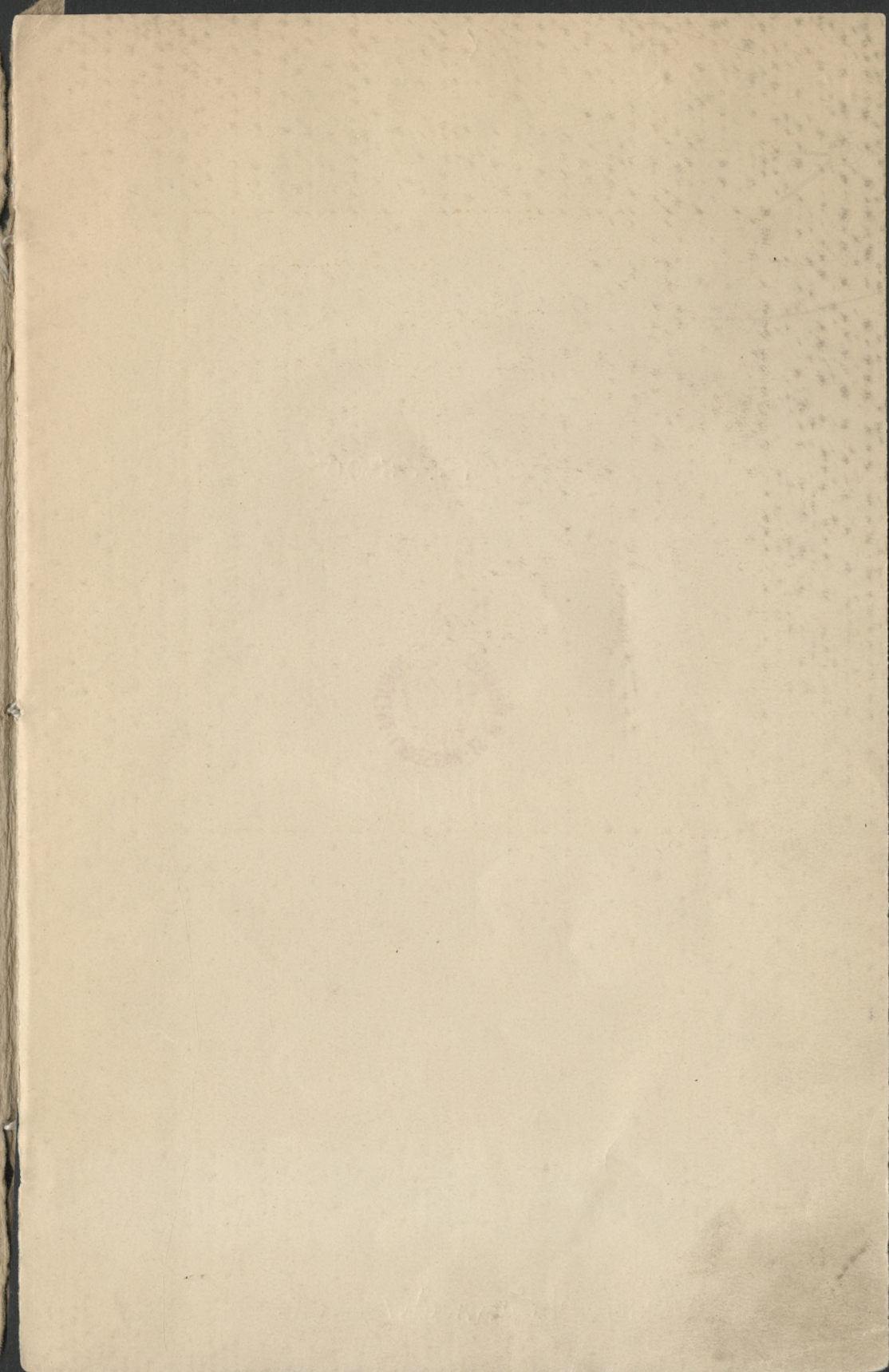

F. Czerwijonski

Memoriał w sprawie rozwoju czyteln.
za pomocą Bibliotek Publicz.

Sz 936/204

~~Ks. 35400~~

INF 19083

Wydawnictwo s.c.

412773

[W-wa 1930]

WYDAWNICTWA
BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ m. st. WARSZAWY

Nr 45.

Czerwinski Faustyn.

M E M O R J A Ł

w sprawie rozwoju czytelnictwa m. st. Warszawy
za pomocą Bibliotek Publicznych.(Złożony dn. 20.VII.1929 Prezydentowi miasta przez Dyrektora B-ki Publ.
m. st. Warszawy).

Zadaniem Bibliotek publicznych jest podniesienie poziomu kultury ogółu, pogłębienie jego świadomości obywatelskiej i usprawnienia zawodowego oraz dostarczenie mu szlachetnej rozrywki.

Dla zrealizowania tego celu *na terenie m. st. Warszawy należy zorganizować sieć bibliotek publicznych*, zapewniającą wszystkim mieszkańcom miasta łatwe korzystanie z książek. W ostatecznej rozbudowie takiej sieci liczba bibliotek powinna wynosić około 50 (1 biblioteka na 20.000 mieszkańców), zaś liczba książek we wszystkich bibliotekach—1.000.000 (1 książka na 1 mieszkańca).

Bibliotekarstwo z natury rzeczy wymaga centralizacji administracyjnej przy decentralizacji terytorjalnej. Ta zasada daje dużą oszczędność finansową (mniejszy personel administracyjny, masowe zakupy i przez to tańsze, i t. d.) a co jeszcze ważniejsze—daje możliwość bardziej planowego rozmieszczenia na danym terenie poszczególnych bibliotek oraz lepszego i bardziej ekonomicznego wykorzystania księgozbiorów wszystkich bibliotek, należących do sieci.

Biblioteka Publiczna, jako instytucja miejska i jedyna w kraju, zorganizowana i prowadzona na wzór wielkich tego rodzaju instytucji amerykańskich, które stały się wzorem dla Europy Zachodniej, stać się winna ośrodkiem administracyjnym, od którego należałoby zacząć rozbudowę sieci.

Działalność Biblioteki Publicznej nie ogranicza się jednak do terenu Warszawy, a obejmuje kraj cały. Fachowe szkolenie pracowników bibliotecznych dla bibliotek prowincjonalnych, praktyka w murach biblioteki, porady w sprawach fachowych i t. d.—wszystko to razem stwarza z Biblioteki Publicznej ośrodek, w którym skupia się życie bibliotekarskie całego państwa. Ten charakter Biblioteki Publicznej w stolicy kraju należałoby zachować i nadal.

027 BP

Publ.

Gmach Biblioteki Publicznej, budowany w swoim czasie dla „gubernjalnego miasta” Warszawy, dziś dla stolicy kraju stanowczo jest niewystarczający.

Przedewszystkiem brak w nim miejsca dla tych szerokich rzesz czytelników, które pragną z niego korzystać, pomimo otwarcia biblioteki w ciągu 13 godzin dziennie i oddania do korzystania czytelników prawie wszystkich pokoi przeznaczonych dla pracowników.

Następnie odczuwa się brak salki na 100 — 120 osób na konferencje, odczyty, wystawy i t. p., brak również odpowiedniej czytelnicy dla niewidomych, czytelnicy dla dzieci, pomieszczenia dla szkoły bibliotekarskiej i t. d. i t. d.

Obecnie korzysta z Biblioteki około 1000 osób dziennie a liczba ta łatwo by się mogła podwoić w powiększonym lokalu.

Wobec tego należałoby przedewszystkiem rozbudować obecny gmach Biblioteki i wypełnić w ten sposób wszystkie luki, o jakich mowa wyżej.

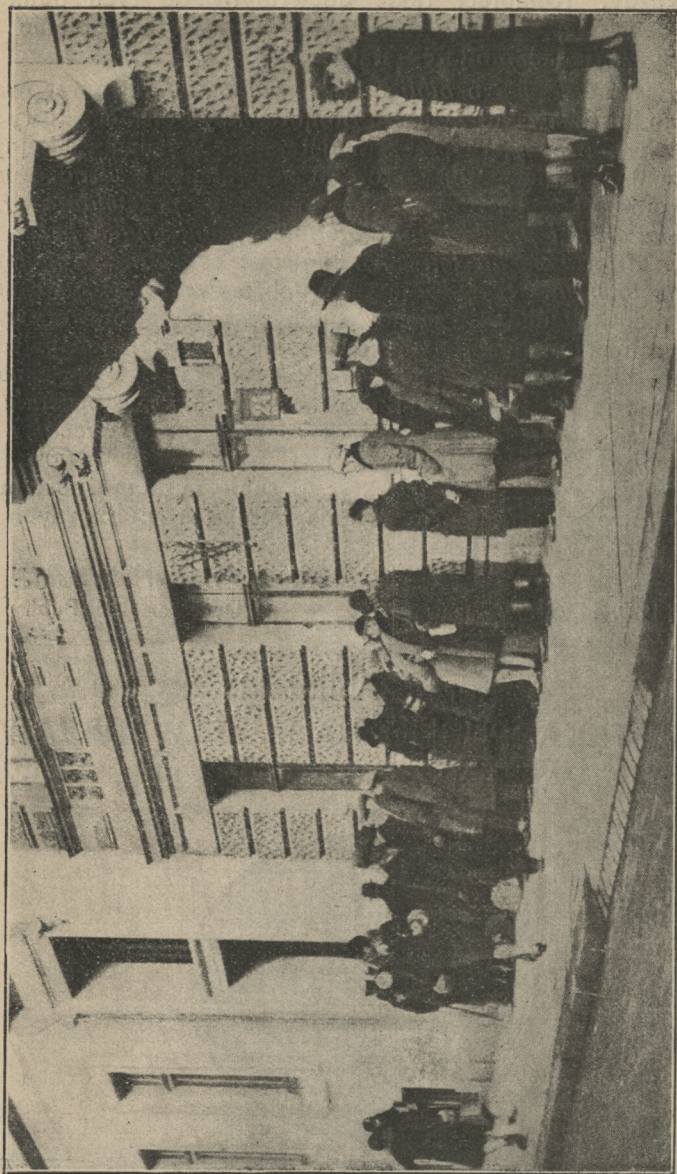
Dałoby się to uskutecznić na placu jaki Biblioteka posiada. Na pierwotnych planach Biblioteki była przewidziana taka rozbudowa. Przybliżony koszt według opinii fachowców, wynosiłby około 500.000 zł. Takie załatwienie tej sprawy wystarczyłoby na lat 30. Gdyby jednak przewidywać dalszy rozwój Biblioteki, co, według mego zdania, jest wskazane, to należałoby nabyć już dziś plac od ulicy Pięknej, którego tyły łączą się z placem Biblioteki, i w ten sposób zarezerwować miejsce na przyszłość. Przed kilku miesiącami zgłaszał się do mnie agent z propozycją nabycia tego placu. Skierowałem go do Magistratu.

Mając ośrodek sieci Bibliotek Publicznych odpowiednio zorganizowany, należy w dalszym ciągu przystąpić do organizowania bibliotek dzielnicowych, w dzielnicach więcej zaludnionych i oddalonych od centrum (Praga, Wola, Mokotów, Ochota i t. d.).

Biblioteka dzielnicowa winna posiadać pomieszczenie na 15—20.000 książek, jeden pokój do pracy, czytelnię na miejscu, z której mogło by korzystać jednocześnie 30 do 40 czytelników, oddzielną czytelnię dla dzieci oraz mieszkanie dla bibliotekarza.

Ponieważ trudno liczyć na to, ażeby w najbliższych latach miasto mogło zdobyć się na wybudowanie specjalnych gmachów dla bibliotek dzielnicowych, przeto uważałbym za wskazane, ażeby przy budowie miejskich gmachów, przeznaczonych dla innych celów, części ich przystosować do potrzeb biblioteki. Takie rozwiązanie sprawy byłoby dla miasta najbardziej ekonomiczne.

W ostatecznej rozbudowie sieci należy rozmieścić na terenie Wielkiej Warszawy kilkadziesiąt bibliotek - wypożyczalni

Kolejka czytelników na ulicy przed drzwiami Biblioteki Publicznej.

z księgozbiorem każda od 3 do 5¹/₂ tysięcy książek oraz parę dziesiątków kompletów ruchomych, składających się ze 100—150 książek każdy. Komplety takie docierałyby do tych punktów na krańcach miasta gdzie ze względu na małe zaludnienie nie opłaca się zakładać bibliotek stałych.

Projekt Ustawy o bibliotekach publicznych, opracowany przez Koło Warszawskie Związku Bibliotekarzy Polskich, który został przychylnie przyjęty przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i którego uchwalenie w drodze ustawodawczej Ministerstwo przyrzekło popierać, przewiduje przymus zakładania i prowadzenia bibliotek publicznych przez samorządy. Fundusze na ten cel mają być czerpane z ogólnych sum budżetowych. Świadczenia te unormowane są w stosunku do liczby mieszkańców z zachowaniem zasady stopniowej wyższości stawek proporcjonalnie do wielkości gminy. W gminach największych (powyżej 1 miliona mieszkańców) świadczenia te wynoszą 1 zł. na głowę mieszkańca. Warszawa więc będzie musiała na cele bibliotek publicznych wydawać rocznie mniej więcej 1 milion złotych.

Nie licząc większych inwestycji, suma ta da możliwość organizowania, rozwijania i prowadzenia bibliotek publicznych na terenie m. st. Warszawy.

(—) F. Czerwijowski.

Dn. 20.VII.1929. M. St. Warszawa.

Dyrektor Bibl. Publ.

Adres Biblioteki:

BIBLIOTEKA PUBLICZNA m. st. WARSZAWY
WARSZAWA, KOSZYKOWA 26. TEL. 848-75.

ODBITKA z BIULETYNU BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ m. st. WARSZAWY
Rocznik II, 1930/31, № 7.

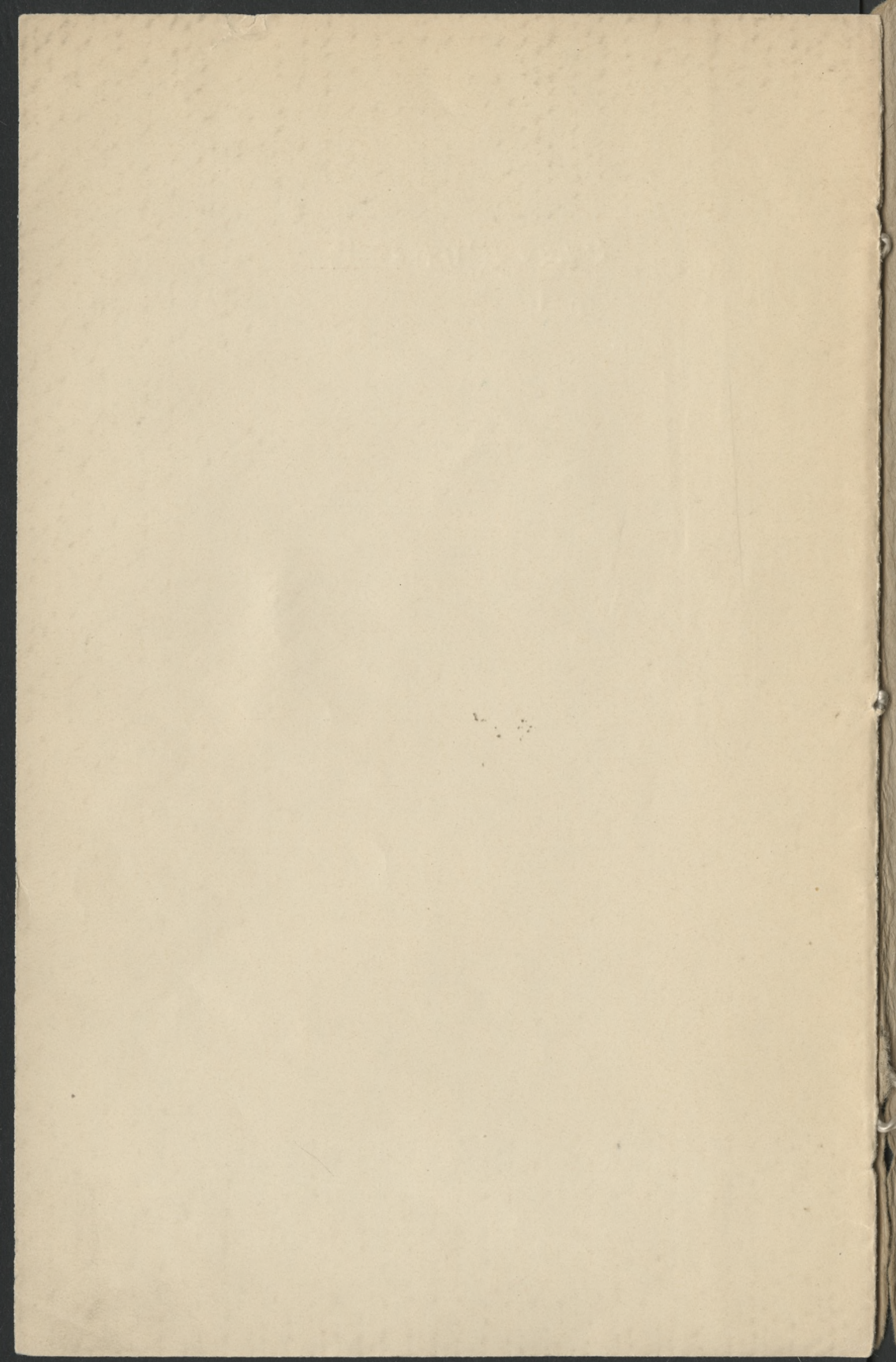
Druk. Jan Świętoński i S-ka, Warszawa, Kopernika 34, telefon 407-50.

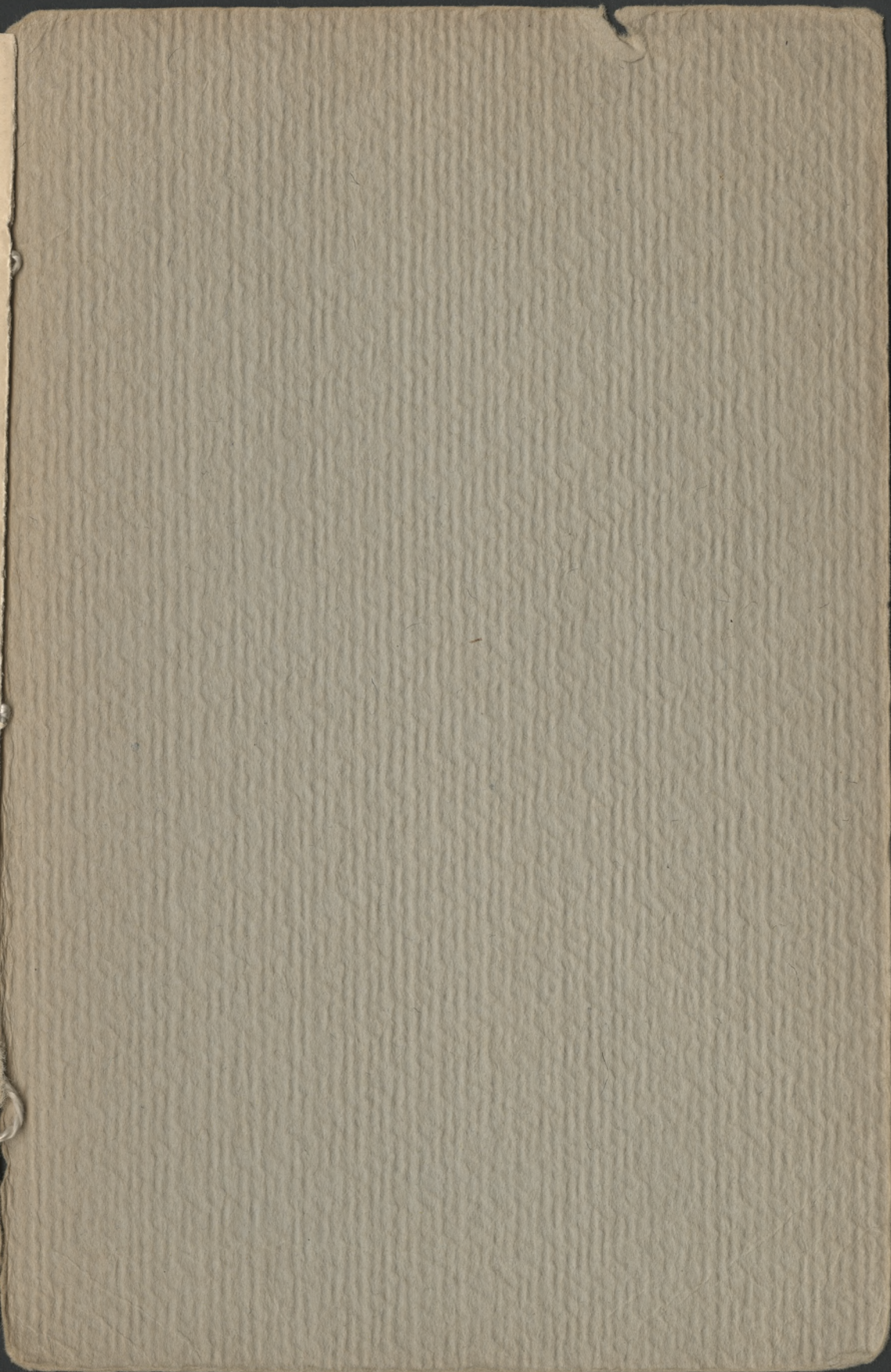
Oział
Księgoznawstwa
M. ST. WARSZAWY

Ks. 3546

INF 13083

Bibl.

027(438W-WO)P. Bibl.

II

Cz.